

B.S.W./B.A. in Social Work Part-II Examination
PSYCHOLOGY OF DEVELOPMENT AND ADJUSTMENT
Paper—IV

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 100

Note :—(1) **ALL** questions are compulsory.

(2) All questions carry equal marks.

1. What are the principles of growth and development ? Describe the role of maturation and learning in human development. 20

OR

Describe in detail the psycho-social theory proposed by Erikson. 20

2. Explain in brief :—

- (a) Characteristics of prenatal period. 5
- (b) Cognitive development in adolescence. 5
- (c) Characteristics of middle adulthood. 5
- (d) Problems in childhood. 5

OR

Explain in brief :—

- (e) Problems of old age. 5
- (f) Problems of middle adulthood. 5
- (g) Social and emotional development in adolescence. 5
- (h) Important features of late adulthood. 5

3. Select the correct alternatives and fill in the blanks :—

- (1) _____ plays an important role in mental retardation. 2
 - (a) Heredity (b) Learning (c) Maturation
- (2) Psychosis is a _____ form of mental disease. 2
 - (a) Mild (b) Moderate (c) Severe
- (3) A 21 years old man frequently committed crime and immoral activities. He is considered as _____ 2
 - (a) Schizophrenic (b) Delinquent (c) Sociopath
- (4) IQ 50 to 70 is classified as _____ Mental retardation. 2
 - (a) Severe (b) Mild (c) Moderate
- (5) High blood pressure, skin problems, headache are often common in _____. 2
 - (a) Psychosomatic disorders
 - (b) Antisocial personality
 - (c) None of the above

- (6) Psychoanalytic therapy was first developed by 2
(a) Adler (b) Skinner (c) Freud
- (7) Coronary heart disease is related to _____ type personality. 2
(a) C (b) A (c) B
- (8) The branch of psychology which helps a patient with certain mental disorders, to adjust to his family and social setting is 2
(a) Clinical psychology
(b) Developmental psychology
(c) Social psychology
- (9) The concept of stress is developed by 2
(a) Selye (b) Watson (c) Binet
- (10) Suicide tendency is the most important danger in 2
(a) Paranoia (b) Schizophrenia (c) Depression
4. Describe in detail counselling for AIDS affected. 20

OR

- Describe in detail behavioural approach in counselling. 20
5. Explain in brief :—
- (a) Goals of counselling. 5
(b) Role of psychological testing in counselling. 5
(c) Educational counselling 5
(d) Salient features of group counselling. 5

OR

Explain in brief :—

- (e) Role of counsellor in school. 5
(f) Counselling for alcoholic person. 5
(g) Important features of family counselling. 5
(h) Child counselling. 5

B.S.W./B.A. in Social Work Part-II Examination
PSYCHOLOGY OF DEVELOPMENT AND ADJUSTMENT
Paper—IV

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 100

(मराठी माध्यम)

सूचना :— (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

(2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. वाढ आणि विकास बाबतची तत्वे कोणती ? मानवी विकासात परिपक्वता आणि अध्ययनाची भूमिका विशद करा. 20

किंवा

एरिकसनचा मनोसामाजिक सिद्धांत विशद करा. 20

2. थोडक्यात स्पष्ट करा :—

(अ) जन्मपूर्व अवस्थेची गुणवैशिष्ट्ये.	5
(ब) किशोरावस्थेतील बोधनीक विकास.	5
(क) मध्य प्रौढावस्थेतील वैशिष्ट्ये.	5
(ड) बाल्यावस्थेतील समस्या.	5

किंवा

थोडक्यात स्पष्ट करा :—

(इ) वृद्धावस्थेतील समस्या.	5
(फ) मध्य प्रौढावस्थेतील समस्या.	5
(ग) किशोरावस्थेतील सामाजिक आणि भावनीक विकास.	5
(ह) उत्तर प्रौढावस्थेतील महत्वपूर्ण वैशिष्ट्ये.	5

3. योग्य पर्यायाची निवड करून रिक्त जागा भरा :—

(1) मानसिक मंदनामध्ये _____ ची भूमिका महत्वपूर्ण आहे.	2
(अ) आनुवंशिकता (ब) अध्ययन (क) परिपक्वता	
(2) मानसिक रोगामध्ये मनोविक्षिप्ती हा _____ प्रकार आहे.	2
(अ) सौम्य (ब) मध्यम (क) तीव्र	
(3) 21 वर्षे वयाची व्यक्ती नेहमी गुन्हा व अनैतिक कार्ये करतेतील _____ म्हटले जाते.	2
(अ) मनोविक्षिप्त (ब) बालगुन्हेगार (क) समाजविघातक	
(4) 50 ते 70 दरम्यान बुद्धीगुणांचे वर्गीकरण _____ मानसिक मंदन प्रकारात केले जाते.	2
(अ) गंभीर (ब) सौम्य (क) मध्यम	

- (5) उच्च रक्तदाब, त्वचा विकार व डोके दुखी _____ यामध्ये आढळून येतात. 2
(अ) मनोशारीरिक आजार (ब) समाजविघातक व्यक्तिमत्व (क) वरीलपैकी कोणतेही नाही
- (6) _____ मानसशास्त्रज्ञांनी मनोविक्षेपणात्मक उपचार पद्धती प्रथम विकसित केली 2
(अ) अँडलर (ब) स्कीनर (क) फ्राईड
- (7) हृदय प्रवणता विकारांचा संबंध _____ व्यक्तिमत्व प्रकारांशी आहे. 2
(अ) क (ब) अ (क) ब
- (8) मानसशास्त्राची शाखा जी, मनोरुग्णांना कुटुंब व समाज यामध्ये समायोजन करण्यास मदत करते. 2
(अ) चिकित्सा मानसशास्त्र (ब) वैकलीक मनसशास्त्र (क) सामाजीक मानसशास्त्र
- (9) तणाव संकल्पना _____ च्यानी मांडली 2
(अ) सेली (ब) व्हॅटसन (क) बीने
- (10) आत्महत्या करण्याच्या प्रवृत्तीचा सर्वात मोठा धोका _____ विकृतीमध्ये असतो. 2
(अ) संग्राती (ब) क्षीन्नमानसकत (क) अवसाद
4. एड्सग्रस्त व्यक्तीसाठी समुपदेशनाचे सविस्तर वर्णन करा. 20
किंवा
समुपदेशनासाठी वर्तनवादी दृष्टिकोनाचे सविस्तर वर्णन करा. 20
5. थोडक्यात स्पष्ट करा : ---
(अ) समुपदेशनाचे क्षेत्र. 5
(ब) समुपदेशनात मानसशास्त्रीय मापनाची भूमिका. 5
(क) शैक्षणिक समुपदेशन. 5
(ड) समूह समुपदेशनाची प्रमुख वैशिष्ट्ये. 5
- किंवा
थोडक्यात स्पष्ट करा : ---
(इ) शाळेत समुपदेशकाची भूमिका. 5
(फ) मद्यमीसाठी समुपदेशन. 5
(ग) कौटुंबिक समुपदेशनाची सार्वपूर्ण वैशिष्ट्ये. 5
(ह) बालक समुपदेशन. 5